

CERTIFIERAD
FN-SKOLA

ÄR PÅ E... LA SOM STÅR UPP FÖR
MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

att respektera dina rättigheter oavsett vem du är.
att försvara dina rättigheter även när jag inte håller mig
männliga rättigheter kränks hotas alla rättigheter,
att **STÅ UPP**.
att höja min röst. Jag kommer att agera.
att använda mina rättigheter för att stå upp för

Tema mänskliga rättigheter och globala målen

Filmfestival

THE BURNING
A young man is accused of a crime he didn't commit. He has to prove his innocence in a court of law.

POLITIA
A young man is accused of a crime he didn't commit. He has to prove his innocence in a court of law.

THE BURNING
A young man is accused of a crime he didn't commit. He has to prove his innocence in a court of law.

THE BURNING
A young man is accused of a crime he didn't commit. He has to prove his innocence in a court of law.

THE BURNING
A young man is accused of a crime he didn't commit. He has to prove his innocence in a court of law.

Aktion FN för mänskliga rättigheter

elevmaterial

INNEHÅLL

VAR MED I AKTION FN.....	3
AKTION FN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	4
10 FAKTA OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	5
THE HUMAN RIGHTS PLEDGE.....	7
GLOBALA MÅLEN & MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	8
LJUSMANIFESTATION FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	12
MATERIAL.....	13

VAR MED I AKTION FN

Aktion FN är en aktion som görs av FN-elevföreningar på FN-skolor fyra gånger per år. Aktion FN ger FN-elevföreningar chansen att sprida information och skapa engagemang för FN och en bättre värld.

Genom Aktion FN är er skola med och uppmärksammar och stödjer FN:s arbete samt bidrar till ett bättre samhälle lokalt och globalt. Aktionerna synliggör även er förening på skolan och är ett bra tillfälle att värva fler medlemmar till er FN-elevförening.

Till varje Aktion FN finns förslag på aktiviteter på skolan, material att använda till dem samt förslag på fördjupning i det aktuella ämnet.

Har ni frågor? Kontakta oss skolhandläggare (Terese, Hanna, Caroline eller Helen) via FN-förbundets hemsida: <https://fn.se/om-oss/organisation/personal/>

Aktion FN läsåret 2018/19

För globala målen – inför FN-dagen	vecka 43	skickas ut vecka 39
För mänskliga rättigheter – inför MR-dagen	vecka 50	skickas ut vecka 46
För jämställdhet – inför kvinnodagen	vecka 10	skickas ut vecka 7
För fred – inför dagen mot minor	vecka 14	skickas ut vecka 11

AKTION FN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Den 10 december firar vi att FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna fyller 70 år! Det som har byggts upp under sju decennier kan dock raderas snabbare än vi anar. Vi behöver alla stå upp för att försvara våra rättigheter. Var med och uppmärksamma vikten av allas lika värde genom att arrangera en filmfestival om mänskliga rättigheter och de globala målen på er skola.

- Vad?** Filmfestival på skolan med fem filmer om mänskliga rättigheter och de globala målen.
Varför? För att väcka engagemang för de mänskliga rättigheterna och vikten av att stå upp för allas lika värde.
När? I samband med den internationella dagen för mänskliga rättigheter den 10 december.
Hur?

Boka in lokaler på skolan för att visa de fem filmerna som ni hittar på portalen för FN-skola www.fn.se/portalen. Ni kan t.ex. visa alla filmer vid ett tillfälle eller använda hela veckan för att visa en film per dag. Häng upp de medföljande affischerna om mänskliga rättigheter för att uppmärksamma MR-dagen samt filmaffischen med ifylld tid och plats för att marknadsföra er filmfestival. Dekorera med utskriftbara Globala målen-kuber, samt lägg fram faktabladet *10 fakta om mänskliga rättigheter* och inbjudningar till nästa möte med er FN-elevförening.

Nu börjar filmfestivalen!

Inled visningen med att berätta om att vi i år firar att FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna fyller 70 år. Visa att ni som FN-elevförening står upp för de mänskliga rättigheterna genom att läsa upp *THE HUMAN RIGHTS PLEDGE* som finns både på svenska och engelska i detta häfte. Passa även på att berätta om er FN-elevförening och bjud in till ert nästa möte där ni kommer följa upp filmerna genom att ha en fördjupande diskussion om hur filmerna är kopplade till de mänskliga rättigheterna och de globala målen. Alternativt kan ni använda er av de medföljande diskussionsfrågor till filmerna i direkt anslutning till filmvisningen. Se under fördjupningsdelen *Globala målen och mänskliga rättigheter* i detta häfte.

Sprid ert engagemang i sociala medier med **#AKTION FN** samt i Facebookgruppen för FN-elevföreningar som heter **FN-elevföreningar**.

10 FAKTA OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

1. **Den 10 december 1948** antog FN den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. Det fanns en stark vilja bland medlemsstaterna att på internationell nivå skapa en gemensam överenskommelse om odelbara och universella rättigheter så att liknande övergrepp som skett under andra världskriget inte skulle kunna ske igen.
2. **De mänskliga rättigheterna gäller för alla.** De slår fast att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Rättigheterna är odelbara och beroende av varandra, vilket betyder att makthavare inte kan välja ut enbart några rättigheter som de tycker passar deras stats rättssystem. Det är varje stats ansvar och skyldighet att se till att den egna befolkningens alla rättigheter skyddas, respekteras och uppfylls.
3. **FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna är idag översatt till 360 språk** och är därmed världens mest översatta dokument.
4. **FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna består av 30 artiklar** som gemensamt uttrycker de grundläggande och universella fri- och rättigheterna. Artiklarna behandlar både områden som alla har rätt till, som frihet och utbildning, och områden som alla har rätt att skyddas från, som slaveri och tortyr.
5. **FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna var epokgörande men inte tillräcklig** eftersom den inte är juridiskt bindande för staterna. Därför arbetar FN fram konventioner som är juridiskt bindande för de stater som ansluter sig till dem. Det finns idag nio särskilt betydande konventioner för olika mänskliga rättigheter, de så kallade kärnkonventionerna.
6. **Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering** (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, CERD) var den allra första kärnkonventionen som togs fram 1965. Rasism, främlingsfientlighet och etnisk diskriminering är allvarliga brott mot mänskliga rättigheter. FN:s konvention om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering slår fast vad alla stater behöver göra för att driva utvecklingen åt rätt håll.
7. **Svenska FN-förbundet granskar hur Sverige följer sina internationella åtaganden** om mänskliga rättigheter och pekar på områden där FN kräver mer handlingskraft av regeringen. När Sverige granskas av FN:s rasdiskrimineringskommitté bistår FN-förbundet med en parallellrapport som underlag för granskningen. Läs mer om FN-förbundets parallellrapportering på www.fn.se

8. **Hit kan du vända dig om du blivit kränkt:** Förvaltningsmyndigheten, Polismyndigheten, Diskrimineringsombudsmannen, Justitiekanslern och Justitieombudsmannen. När du har uttömt alla nationella rättsmedel kan du vända dig till Europadomstolen och FN:s konventionskommittéer. Läs mer om mänskliga rättigheter och hur du går tillväga om du har blivit kränkt: <http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/om-mina-manskliga-rattigheter-kranks>
9. **De mänskliga rättigheterna går att återfinna i många av de 17 globala målen** som världens länder antog år 2015 och som ska vara uppnådda till 2030. Besök det danska institutet för mänskliga rättigheters hemsida <http://sdg.humanrights.dk/en> för att se vilka rättigheter som berörs av respektive globalt mål.
10. **Alla behöver kunskap om de mänskliga rättigheterna** för att kunna värna sina egna och andras rättigheter. Läs mer om vad FN-förbundet gör inom området mänskliga rättigheter och hur du kan vara med och förändra: www.fn.se

THE HUMAN RIGHTS PLEDGE

Inför årets MR-dag har FN lanserat kampanjen ”Stå upp för mänskliga rättigheter”. För den svenska FN-rörelsen är det självklart att följa uppmaningen. Vi uppmanar också alla FN-skolor att göra detsamma. Läs mer om kampanjen och skriv under The Human Rights Pledge här:

<http://www.standup4humanrights.org/en/pledge.html>

The Human Rights Pledge

I will respect your rights regardless of who you are.

I will uphold your rights even when I disagree with you.

When anyone's human rights are denied, everyone's rights are undermined, so I will STAND UP.

I will raise my voice. I will take action. I will use my rights to stand up for your rights.

The Human Rights Pledge (översatt till svenska)

Jag kommer att respektera dina rättigheter oavsett vem du är.

Jag kommer att försvara dina rättigheter även när jag inte håller med dig.

När någons mänskliga rättigheter kränks, hotas alla rättigheter, så jag kommer att stå upp.

Jag kommer att höja min röst. Jag kommer att agera. Jag kommer att använda mina rättigheter för att stå upp för dina rättigheter.

GLOBALA MÅLEN OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Bjud in till en träff med FN-elevföreningen där ni håller en uppföljande diskussion om filmerna och hur de handlar om de globala målen och de mänskliga rättigheterna.

Här hittar ni de 17 globala målen: www.globalamalen.se.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna hittar ni här: <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>

För ytterligare diskussionsfrågor se filmhandledningar till varje film på www.filmcentrum.se.

From Nowhere

Tre ungdomar från olika delar av världen kom till USA som barn och pluggar nu i Bronx. I motsats till sina klasskamrater är de papperslösa och lever under ett ständigt hot om att bli borttvingade från sin värld.

Filmen kopplas främst till mål 10 som handlar om att minska ojämlikhet.

Diskussionsfrågor

1. Vad tror ni att filmen vill berätta? På vilka sätt handlar det om mänskliga rättigheter? På vilket sätt går det att koppla mål 10 i Agenda 2030 till filmen?
2. Hur reagerar ni på Moussa, Alyssa och Sophies situation?
3. Vad ger filmen för bild av de olika personernas förutsättningar i samhället? Är det ett jämlikt samhälle de lever i?
4. Om ni fick pausa och ändra en avgörande händelse i filmen, vilken situation skulle ni då vilja ändra på?
5. Upplever ni att filmen är sann och trovärdig? Skulle den lika gärna kunna utspela sig i Sverige?
6. Ge exempel på förändringar som ni menar är viktiga att göra för att alla till år 2030 ska leva i ett mer jämlikt samhälle.
7. Går det att koppla filmen till andra globala mål i Agenda 2030?

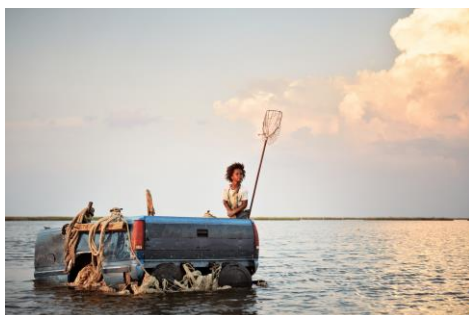
Jordgubbslandet

På ett jordgubbsfält i Blekinge möts tonåringarna Wojtek och Anneli. Han är gästarbetare och hon är dotter till hans arbetsgivare. Deras förälskelse växer men ifrågasätts av omgivningen.

Filmen kopplas bland annat till mål 8 i Agenda 2030 som handlar om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Diskussionsfrågor

1. Vad tror ni att filmen vill berätta? Vilka av de mänskliga rättigheterna berörs i filmen?
2. Hur reagerar ni på Wojtek och hans familjs arbetsvillkor? På vilka sätt går det att koppla mål 8 i Agenda 2030 till filmen?
3. Vad ger filmen för bild av olika grupper/personers arbete? Upplever ni att det finns en rangordning mellan dem?
4. Ge exempel på hur filmen visar fördomar mellan olika grupper. Diskutera hur dessa fördomar kan uppstå och förstärkas.
5. Upplever ni att filmen är sann och trovärdig?
6. Ge exempel på förändringar som ni menar är viktiga för att alla till år 2030 ska ha anständiga arbetsvillkor.
7. Går det att koppla filmen till andra globala mål i Agenda 2030?

Beasts of the Southern Wild

Sexåriga Hushpuppy ser världen som ett ömtåligt nät där alla delar passar ihop. Men en dag rubbas ordningen, byn översvämmas och hennes pappa blir allvarligt sjuk. För att återställa balansen måste Hushpuppy ta sig an en katastrof av episka proportioner.

Filmen kopplas till mål 13 som handlar om att bekämpa klimatförändringarna.

Diskussionsfrågor

1. Vad tror ni att filmen vill berätta? På vilka sätt handlar filmen om mänskliga rättigheter?
2. Vad tror ni att Hushpuppy menar med att Universum är beroende av att allt passar ihop?

3. Samhället i träskmarken hotas av undergång i filmen. Förr eller senare väntas vattnet stiga så mycket att hela Bath tub försvinner. På vilka sätt går det att dra paralleller med vad som händer i världen just nu på grund av klimatförändringarna?
4. Ge exempel på flera av de mänskliga rättigheterna som kan hotas av klimatförändringar?
5. Ge exempel på förändringar som ni menar är viktiga att göra för att stoppa klimatförändringarna till 2030.
6. Mål 13 av de globala målen (bekämpa klimatförändringarna), handlar bland annat om att ”Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.” Visar filmen exempel på detta? Är invånarna i Bath tub anpassningsbara när förändringar sker på grund av klimatet, eller skulle de ha klarat sig bättre om de hade levt på samma sätt som resten av det moderna samhället?
7. Man ser tydligt att invånarna i Bath tub lever på ett helt annat sätt än invånarna på den torra sidan. Vilken grupp tror ni har minst miljöpåverkan? Hur påverkar detta jämlikheten mellan grupperna och principen av allas lika värde? Finns det liknande situationer i den verkliga världen?

Varje ansikte har ett namn

I april 1945 anländer en båt med överlevande från de nazityska koncentrationslägren till Malmö. Idag färdas med stor fara för sina liv, tusentals flyktingar över medelhavet. Parallellerna är slående.

Filmen kopplas bland annat till mål 16 som handlar om fredliga och inkluderande samhällen.

Diskussionsfrågor

1. Vad tror ni att filmen vill berätta? Ge exempel på hur filmen tar upp mänskliga rättigheter.
2. Hur tolkar ni filmens titel: *Varje ansikte har ett namn*?
3. Vad tror ni att filmskaparen vill berätta genom att korsklippa intervjuerna med journalfilmer från 1945 med nutida filmklipp från Pozzallo på Sicilien 2014?
4. Under 2014, omkom mer än 3 000 flyktingar i Medelhavets vågor. Vad tror ni att vi kan göra för att göra världen mer rättvis för alla medborgare?
5. På vilket sätt går det att koppla mål 16 i Agenda 2030 till filmen?
6. Ge exempel på förändringar som ni menar är viktiga att göra för att alla till år 2030 ska leva i fredliga och inkluderande samhällen.

Silvana - väck mig när ni vaknat

Silvana Imams kompromisslösa texter fångar det som är i rörelse i samhället idag. I ”Silvana- Väck mig när ni vaknat” får vi följa henne på nära håll från undergroundartist till ikon, en resa som innehåller framgångar, motgångar och, inte minst, kärlek.

Filmen kopplas till mål 5 som handlar om jämställdhet.

Diskussionsfrågor

1. Vad tror ni att filmen vill berätta? På vilka sätt handlar det om mänskliga rättigheter?
2. Ge exempel från filmen som handlar om mål 5, om jämställdhet.
3. Begreppet ”representation” handlar om vilka människor som är mest synliga i offentligheten – på film, i tv och tidningar. Forskningen visar att vita, heterosexuella cis-män (cis är motsatsen till trans och innebär att en person känner sig hemma i den kropp som hen fötts i) syns betydligt mer än kvinnor, icke-vita och HBTQI-personer. Detta vänder sig Silvana Imam emot, när hon säger ”jag är så trött på vilka det är som syns hela tiden” Varför är representationen så sned idag? Hur kan vi arbeta för att förändra det?
4. Filmen ”Silvana – väck mig när ni vaknat” har kvinnor i alla nyckelroller, både bakom och framför kameran. Hur har detta format filmen? Tror ni att filmen hade varit annorlunda med en manlig regissör, en manlig klippare, en manlig producent, etc? På vilka sätt i så fall?
5. Hur bryter Silvana Imam mot normen om hur en ung kvinna ska vara?
6. Silvana pratar om att hon beskrivs som ”en stark kvinna”, och undrar vad det egentligen är. Vad tror du? Varför pratar vi inte om män på samma sätt?
7. Ge exempel på förändringar som ni menar är viktiga för att alla i Sverige till år 2030 ska kunna leva i ett jämställt samhälle.

LJUSMANIFESTATION FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Den 10 december 2018 fyller FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna 70 år. Svenska FN-förbundet uppmuntrar alla i FN-rörelsen att arrangera en ljusmanifestation för att stå upp och försvara allas rättigheter i samband med jubileet. Haka på som FN-elevförening och arrangera en ljusmanifestation på skolgården för mänskliga rättigheter!

Köp in ljus som ni antingen placerar på gården i formation av bokstäverna MR (mänskliga rättigheter) eller passa på att göra ljusmanifestationen i samband med ert Luciatåg. Kom ihåg att om ni önskar göra en ljusmanifestation ute i samhället behöver ni ansöka om tillstånd hos polisen minst två veckor innan.

Lycka till!

MATERIAL

Elevmaterial som skickats i paket till kontaktpersoner på FN-skolor.

Vecka 46 skickades ett affischrör till skolornas kontaktperson med nedanstående material till Aktion FN för mänskliga rättigheter. Om ni inte vet vem er skolas kontaktperson är kontakta Svenska FN-förbundets skolhandläggare via vår hemsida: <https://fn.se/om-oss/organisation/personal/>

- 4 affischer om mänskliga rättigheter
- 1 affisch om filmfestival för mänskliga rättigheter och globala målen

Elevmaterial som finns på portalen för FN-skolor: www.fn.se/portalen lösenord: bolivia

- Aktion FN för fred – elevmaterial (detta häfte)
- Faktablad: 10 fakta om mänskliga rättigheter – att skriva ut
- Länk till fem långfilmer att streama med tillhörande filmhandledning
- Redigerbar filmaffisch
- pdf med Globala målen-kuber att skriva ut
- 40 olika MR-affischer att skriva ut